

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

האם מחוייבת העירייה לבצע עבודות פיתוח ברחוב שאוכלס זה מכבר?

ת"א 17-11-2008 גולובנסקי נ' מועצה אזורית שומרון ואח'

לאחרונה דן בית המשפט לעניינים מקומיים באריאל בתביעה למתן צו עשה לחיוב מועצה אזורית שומרון לבצע ולסיים בתוך זמן סביר את כל עבודות הפיתוח המוניציפליות ברחוב הצבעוני ביישוב צופים, ולרבות, עבודות סלילת כבישים ומדרכות, התקנת תאורת רחוב, התקנת תשתיות ביוב ותיעול בהתאם לחובתה.

לפי טענת התובע, עד למועד הגשת התביעה, טרם בוצעו ברחוב בו מצוי הבית עבודות פיתוח והקמת התשתיות, שבאחריות הנתבעת, על אף שכל שמונת הבתים ברחוב אוכלסו עוד בשנת 2013. התובע מפרט בתביעתו כי לאחר קבלת החזקה בבית פנה למועצה בבקשה לטפל בתקלות והצפות חוזרות במגרש השכן שאינו בנוי אך המועצה התנערה מאחריותה לטיפול במפגע התברואתי בשל אי-השלמת פיתוחו של הרחוב ע"י היזם הפרטי.

המועצה מצדה טענה, כי הליך הבניה ההרחבה והפיתוח ביישובי השומרון מתבצע ע"י יזמים פרטיים המקבלים לידיהם קרקע מהגופים המחזיקים בה ובעניינו הקרן לגאולת הקרקע, תוך מתן התחייבות לביצוע עבודות הפיתוח. על פי ההסכם עם היזם, רק לאחר השלמת ביצוע כלל העבודות תועבר למועצה האחריות לשטחים הציבוריים המפותחים. עוד הסבירה המועצה כי היא אינה גובה היטלי פיתוח ועל כן אין ביכולתה לממן את הפיתוח כדרישת התובעים. טעמיה של המועצה לאי-הפעלת סמכותה התבססו בעיקרם על מגבלות תקציביות.

בית המשפט דחה את התביעה לבקשת צו עשה היות וקבעה כי החלטת המועצה שלא לבצע הפיתוח בעצמה הינה החלטה סבירה בנסיבות העניין. אגב כך, עמד בית המשפט על ההבחנה בין חובות הרשות לסמכויות הרשות.

בית המשפט עומד על כך שסעיף 57(א) לתקנון המועצות האזוריות (יהודה ושומרון) התשל"ט-1979, מסמיק את המועצה לטפל ולפעול בכל עניין הנוגע לשירותים המוניציפאליים של התושבים ולרבות עבודות פיתוח, סלילת רחובות, הנחת צינורות מים, הקמת רשתות תיעול וביוב, גינון, התקנת מדרכות ותאורת רחוב, וכדומה. סמכות כללית זו חובקת בתוכה את הסמכות להתקנת חקיקת עזר שתאפשר למועצה ליישם את תפקידיה וסמכויותיה בתחום שיפוטה, ולשם כך הותקנו חוק עזר לשומרון (סלילת רחובות) התשנ"א-1991 וחוק עזר לשומרון (ביוב) התשע"ח-2018.

עוד עמד בית המשפט על כך ש"הלכה פסוקה היא כי כאשר החוק מטיל חובה על רשות מינהלית חייבת היא לקיים את החובה במלואה ולא תישמע מפיה טענה כי טעמי תקציב מונעים אותה מלעמוד בנטל (בג"ץ 3472/92 ברנד נ' שר התקשורת, פ"ד מז(3) 143 (1993)). הלכה זו מבוססת על פקודת העיריות [נוסח חדש] החלה על הרשויות המקומיות במדינת ישראל – ולהבדיל מהתקנון החל בענייננו, בפקודת העיריות ישנה אבחנה ברורה בפרק 12 בין הפעולות שבעשייתן מחויבת העירייה (סימן ב') לבין לאלו שנמצאות בתחום סמכותה (סימן ג').

אולם גם בהינתן סמכויות החובה והרשות, נקבע כי אם מצאה הרשות כי יש בידה סמכות שברשות ואין עליה חובה להפעילה, חובה עליה להפעיל שיקול דעת אם בנסיבות המקרה ראוי להפעיל את הסמכות. ... זאת ועוד וכפי שניתן להקיש מן הפסיקה הדנה בהוראה המקבילה בפקודת העיריות (סימן ג', סעיף 249), רק בנסיבות בהן מצטמצם שיקול הדעת של הרשות לפתרון אחד ויחיד מאחר וכל פתרון אחר ימצא מחוץ לגדרי מתחם הסבירות, הופכת סמכות הרשות לסמכות חובה".

בית המשפט קבע, כי מנוסחו ומלשונו של סעיף 57 הנ"ל ניכר כי הסמכות המוטלת על המועצה לדאוג ולהקים תשתיות מוניציפליות בתחומה היא סמכות שברשות, הכפופה ככל סמכות מינהלית לשיקולי סבירות. עוד נקבע כי "במתחם סבירות זה על המועצה למצוא את האיזון הראוי בין קיום סמכויותיה ותפקידיה עפ"י התקנון על מנת לאפשר לתושבים חיים תקינים בתוך המסגרת התקציבית העומדת לרשותה ובהינתן האילוצים באותה-העת המכתיבים את חלוקת המשאבים הכספיים". לאחר שבחן את הנסיבות קבע בית המשפט כי החלטת המועצה להתקשר עם יזם לביצוע הפיתוח תוך קביעת לוחות זמנים ברורים הינה סבירה בהתחשב בצורך של המועצה להקצות ולחלק את משאביה (ר' מסגרת משמאל).

"בשים לב לטעמיה של המועצה לפעול בדרכים אלטרנטיביות תחת ביצוע עבודות הפיתוח על ידה, המבוססים כאמור על אילוצי התקציב, ובהתחשב בחופש הפעולה לברור את סדרי העדיפויות למען כלל התושבים בתחום שיפוטה, אני סבור כי החלטתה ... עולה כדי שימוש סביר בסמכויות שניתנו למועצה להקצות ולחלק את משאביה.